

Slovensko društvo za filozofijo športa
in
Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani

vabita na

KOLOKVIJ FILOZOFIJE ŠPORTA

Ponedeljek, 14. novembra 2022, s pričetkom ob 16h

Kolokvij bo potekal na

*Fakulteti za šport v Ljubljani
v predavalnici A*

in

preko ZOOM povezave

(povezava bo objavljena eno uro pred pričetkom na Facebook strani
Slovenskega društva za filozofijo športa)

***** PROGRAM IN POVZETKI *****

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA FILOZOFIJO ŠPORTA

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za šport

<http://www.filozofija-sporta.si/>

<https://www.facebook.com/filozofija.sporta>

PROGRAM

Ponedeljek, 14. november 2022

16.00 Lev Kreft: **Nepotrebno trpljenje ali razvedrilno tekmovanje?**

16.30 Roman Vodeb: **Metaforizacija športa**

17.00 Jernej Pisk: **So olimpijski virtualni športi zgolj vrsta e-športa ali »pravi« šport?**

17.30 Mitja Uršič: **Lepota v primežu učinkovitosti pri neestetskih športih**

Na daljavo (Zoom):

18.00 Matija Mato Škerbić: **Bioethics of sport – the look towards the future**

18.30 Joca Zurc: **Promocija zdravega življenjskega sloga: med vzgojo za zdravje in manipulacijo zdravja**

19.00 **Zaključek**

POVZETKI

*Prof. dr. Lev Kreft: **Nepotrebno trpljenje ali razvedrilno tekmovanje?***

Sodobni pristop k etiki živali je povezan s tremi možmi (da o Jeremyju Benthamu niti ne govorimo), in to so Peter Singer, Tom Regan in Gary Francione. Z naslonitvijo na Benthama, ki je namesto etike po merilu razuma predlagal etiko po merilu občutja prijetnega in bolečega, Peter Singer prepozna živali kot čuteča bitja, ki jim posledično ne smemo prizadejati bolečine. Tom Regan razvija pravne argumente kot dodatek k etičnim tako, da namesto Singerjeve (in Benthamove) etike predlaga potrditev živalskih pravic ob človeških. Gary Francione pa se že sprašuje, zakaj je gibanje za živalske pravice malo uspešno, in ugotavlja, da je treba odpraviti eno samo pravno formo: živali morajo nehati biti lastnina. Šport v etiki živali ne igra prav pomembne vloge. Pojavlja se pod imenom »šport«, vendar bolj v pomenu razvedrilnih dejavnosti, v katere so vpletene živali, kot pa v pomenu sodobnega olimpijskega in asociacijskega športa. Najbolj zanimiva posledica etike živali pa je – nespremenjen prepad med človekom in živalmi. Ta prepad je imel v razsvetljenstvu namen vzpostaviti človeka kot naravno in nadnaravno bitje – bitje gospodarja narave, v etiki živali pa zavrača kakršno koli možnost simbioze med človekom in živaljo.

*Mag., mag. Roman Vodeb: **Metaforizacija športa***

Nedavno sem dojel, da bi bile moje (unikatne) psihoanalitično-športološke teorije, ki sem jih pred tridesetimi leti zastavil in pozneje tudi elaboriral, precej bolj priznane oz. sprejete, če bi v interpretacijo vpeljal dva temeljna lingvistična koncepta, to sta metafora in metonimija. Svojo psihoanalitično interpretacijo športa bom sedaj, naknadno, »metaforiziral«. To pomeni, da bom iz lingvistike (jezikoslovja) nekako »preslikal« oz. transferiral oba temeljna lingvistična koncepta (metaforo in metonimijo) na razumevanje latentne, torej simbolne strukture športa (športnih iger). Idejo za ta teoretski »preskok«, »prenos« oz. »preslikavo« sem dobil, ko sem s svojo moderatorko YouTube podkastov, študentko lingvistike, Tanjo Žuvela obdeloval sanje in je ona moje psihoanalitično znanje, vezano na psihoanalitično interpretacijo sanj prenesla (transferirala) v svojo lingvistično teoretizacijo sanj. Vrstni red moje teoretizacije oz. »freudizacije« športa - teoretične razlage (interpretacije) športa skozi psihoanalizo – sem sedaj (naknadno) začel še z »lingvistizacijo« oz. »metaforizacijo« športa. Torej: šport je mogoče razumeti skozi številne psihoanalitične kontekste, ki jih je Freud najbolj konsistentno in suvereno predstavil v interpretaciji oz. teoretizaciji sanj. Šport pa naj se sedaj razume skozi dva temeljna lingvistična koncepta: metaforo in metonimijo. To teoretsko lingvistično aplikacijo sem poimenoval »metaforizacija športa«.

*dr. Jernej Pisk: **So olimpijski virtualni športi zgolj vrsta e-športa ali »pravi« šport?***

Mednarodni olimpijski komite (MOK) je s prvo izvedbo tekmovanj Olimpijske virtualne serije leta 2021 delno utišal glasove za brezpogojno vključitev e-športa v program olimpijskih iger. Vendar pa je ta institucionalna rešitev problema začela porajati nova filozofska relevantna vprašanja. V tekmovanja virtualne serije so namreč vključeni tako fizični kot nefizični virtualni športi. So t. i. »fizični virtualni športi« dejansko »pravi športi« in kaj neko dejavnost naredi virtualno? Da bi odgovorili na ta vprašanja, se je vredno spustiti na ontološko raven: na kakšen način te dejavnosti obstajajo? Holtovo razlikovanje med domeno izvajanja in domeno uporabe je pri tem uporabno, vendar ne zadostuje. Med temi dejavnostmi so namreč še pomembnejše razlike, kot so: (1) Razmerje med igro in igralcem: kdo lahko igra, kdo je najboljši igralec in kako je mogoče goljufati v športu, e-športu ali fizičnem virtualnem športu? (2) Vprašanje prostora in časa: različne prostorske zahteve in vprašanje (ne)zmožnosti popolne ponovitve dogodka ali igre. (3) Vprašanje determinizma, naključnih okoliščin in svobodne volje: računalniki sami ne morejo ustvariti nobenega pravega naključnega števila, zato je v virtualnih igrah teoretično mogoče predvideti vsako situacijo, medtem ko je v športu svoboda na drugačni ravni. (4) Vprašanje resničnosti fizičnih virtualnih športov: možnost nesreč in poškodb med temi dejavnostmi.

*Mitja Uršič, prof. šp.vzgoj.: **Lepota v primežu učinkovitosti pri neestetiskih športih***

V prispevku bom skušal prikazati eno izmed možnih videnj lepote v neestetiskih športih. Ukvarjal se bom predvsem z lepoto poteze, giba oz. dejanja v igri, pri katerem se lepota kaže ne sama po sebi, ampak v odvisnosti od učinkovitosti ali uspešnosti ludičnega dejanja. Ob tem se bom na kratko navezal na Santayanovo opredelitev, po kateri je lepota ugodje, ki ga pojmuje kot kakovost neke stvari. Ta opredelitev nam bo služila, da načrtamo tudi naše dožemanje lepe poteze v športnih igrah.

*izr. prof. dr. Matija Mato Škerbić (Univerza v Zagrebu): **Bioethics of sport – the look towards the future***

In my view, bioethics of sport is the most discussed and most vibrant branch of sports philosophy. Hence, within its interdisciplinary settings, the most complex problems and cases in sport were discussed and/or resolved, such as those of O. Pistorious, M. Rehm, and C. Semenye, including the recent pandemic caused by the COVID-19. In this paper, I will offer ten possible scenarios or directions for/of the future development of today's (primarily highly professional) sport within the bioethical reflection framework: 1) enhancements, 2) record breaking, 3) categorization, 4) technology, 5) medicalization, 6) specialization, 7) bureaucratization, 8) ecology, 9) sportification and olympification, and 10) gender.

*doc. ddr. Joca Zurc: **Promocija zdravega življenjskega sloga: med vzgojo za zdravje in manipulacijo zdravja***

V vseh civilizacijah sveta predstavlja zdravje eno izmed temeljnih človekovih vrednot. Znani pregovor pravi: »Če imaš zdravje, imaš tisoč skrbi, če ga nimaš, pa samo eno«. Zdravje je temeljni pogoj življenja, ki omogoča razvoj in samouresničevanje posameznika, obstoj družbe in civilizacije. Ne glede na to, s katerega zornega kota je usmerjen pogled na zdravje, ga je možno razumeti več kot zgolj odsotnost bolezni ali brezhibnega telesnega funkcioniranja, temveč predstavlja širok spekter ravnanj in stanj, ki so povezani s telesnim in duševnim počutjem, zadovoljstvom z življenjem ter vesplošnim blagostanjem posameznika in družbe. Zato ne preseneča, da je zagovarjanje, omogočanje in promoviranje zdravja postalo središče svetovne pozornosti. Leta 1986 je bila sprejeta Ottawska listina, ki je odgovornost za zdravje prenesla na posameznika. S tem je zdravje postalo dobrina, na katero je možno in potrebno vplivati, jo usmerjati in spreminjati. Programi promocije zdravega življenjskega sloga so lahka tarča za mehanizme oblasti, kot so izvrševanje, manipuliranje in dresiranje. Na primeru promocije gibalne aktivnosti in športa osvetljujemo vprašanje, kakšna je vloga posameznika na področju krepitev lastnega zdravja ter kje je meja, ko dobronamernost vzgoje za zdravje kot pogoja človekove svobode prestopi v manipulacijo zdravja, ki ohranja in pogloblja razmerja družbene neenakosti in moči.

Posnetke predstavitev referatov na preteklih kolokvijih filozofije športa si lahko ogledate na Youtube strani

Slovenskega društva za filozofijo športa: <https://www.youtube.com/channel/UCVqRAIKVYJhtaaQaDa2bX-g/playlists>